

**ZARZĄDZENIE NR 1/2024
NADLEŚNICZEGO NADLEŚNICTWA MARCULE**

z dnia 02 stycznia 2024 r.

w sprawie zasad sprzedaży i wydatku surowca drzewnego w Nadleśnictwie Marcule

N.0210.1.2024

Na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1356, 1688 i 1933) oraz § 22 ust. 3 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania Statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe, Zarządzenia nr 97 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 października 2023 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe na lata 2024-2026 (znak: EM.800.3.2023), zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Sprzedaż surowca drzewnego w Nadleśnictwie Marcule odbywa się zgodnie z Zarządzeniem nr 97 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12 października 2023 r. w sprawie zasad sprzedaży drewna w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe na lata 2024-2026 (znak: EM.800.3.2023):
 - a) przedsiębiorcy – nabywają drewno w następujących procedurach sprzedaży drewna:
 - sprzedaż ofertowa w Portalu Leśno-Drzewnym (sprzedaż ofertowa),
 - systemowe aukcje internetowe w aplikacji e-drewno (aukcje systemowe),
 - aukcje internetowe w aplikacji e-drewno (aukcje e-drewno),
 - aukcje i submisje,
 - negocjacje handlowe,
 - na podstawie cennika sprzedaży detalicznej;
 - b) konsumenci – nabywają drewno bezpośrednio w nadleśnictwie tj. w biurze nadleśnictwa oraz w kancelariach leśnictw wyłącznie na podstawie obowiązującego cennika sprzedaży detalicznej.
2. Pula detaliczna sprzedaży drewna jest ograniczona. Przedsiębiorcy dokonujący zakupu drewna w ramach puli detalicznej realizują zakup z przeznaczeniem drewna na potrzeby własne, nie związane z przerobem drewna i z działalnością handlową.
3. Sprzedaż drewna prowadzona jest w Nadleśnictwie w ścisłym powiązaniu z obowiązującym „Schematem obiegu dokumentów” i „Regulaminem kontroli wewnętrznej”.
4. Surowiec drzewny, który jest przedmiotem sprzedaży w myśl niniejszego zarządzenia, pochodzi z lasów o prawidłowo prowadzonej gospodarce leśnej, zgodnej z międzynarodowymi standardami i kryteriami PEFC, potwierdzony certyfikatem nr PL22/00000259-10.

§ 2.

Niniejsze zarządzenie reguluje zasady sprzedaży drewna w Nadleśnictwie Marcule oraz wydatek drewna z lasu:

- a) sprzedaż drewna dla przedsiębiorców odbywa się według zawartych umów kupna-sprzedaży drewna, w których szczegółowo określono warunki zakupu;

- b) sprzedaż detaliczna prowadzona jest zgodnie z Regulaminem sprzedaży na podstawie cennika detalicznego stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- c) wydatek drewna z lasu prowadzony jest zgodnie z Regulaminem wydatku drewna stanowiącym załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia .

§ 3.

- 1. W celu pełnej informacji nabywców o sposobie i zasadach sprzedaży drewna niniejsze zarządzenie należy zamieścić na stronie internetowej Nadleśnictwa Marcule, na stronach BIP oraz na tablicy ogłoszeń w leśnictwach i biurze nadleśnictwa.
- 2. Traci moc zarządzenie Nadleśniczego Nadleśnictwa Marcule nr 1/2023 z dn. 3 stycznia 2023 r.
- 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

NADLEŚNICZY
Marek Misiąg

Otrzymują do wiadomości i stosowania:

- 1. Zastępca Nadleśniczego
- 2. Główny Księgowy
- 3. Inżynierowie Nadzoru
- 4. Komendant Posterunku Straży Leśnej
- 5. Leśnictwa wszystkie tj: Połany, Seredzice, Jasieniec, Błaziny, Kruki, Pastwiska, Ruda, Podrzecze, Michałów
- 6. Dział Finansowo-Księgowy
- 7. Dział Gospodarki Leśnej
- 8. NO (a/a).

Regulamin sprzedaży drewna na podstawie cennika detalicznego w Nadleśnictwie Marcule

1. Sprzedaży surowca drzewnego na podstawie cennika detalicznego w Nadleśnictwie Marcule mogą podlegać sortymenty surowca drzewnego określone w aktualnym na dany rok planie sprzedaży drewna (wyodrębniona pula do sprzedaży detalicznej).
2. Pula drewna do sprzedaży detalicznej jest ograniczona i uwzględnia przede wszystkim potrzeby miejscowej ludności.
3. Dopuszcza się sprzedaż detaliczną na warunkach samowyrobu drobnicy opałowej M2 oraz drewna średniowymiarowego opałowego S4 PPZ. Sprzedaż ta prowadzona jest za zgodą leśniczego danego leśnictwa na ściśle określonych pozycjach – działkach roboczych.
4. Samowyrób nie może być wykonywany na pozycjach, na których równolegle prowadzone są inne prace z zakresu pozyskania i zrywki drewna. Nabywca przed rozpoczęciem prac zobowiązany jest podpisać i złożyć „Oświadczenie o samowyrobie” (1 egz.) stanowiące załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia w kancelarii leśnictwa, a leśniczy musi udzielić informacji o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia podczas pracy i wskazać, jakie drewno może być wyrabiane oraz określić na danej powierzchni miejsca cenne pod względem przyrodniczym. Przez drewno pozyskane kosztem nabywcy rozumie się wyrobienie przy użyciu narzędzi ręcznych (siekiery, tasak) zgodnie z obowiązującymi normami i ułożenie w stopy drewna wcześniej ściętego w ramach prac pozyskaniowych realizowanych przez nadleśnictwo. Podpisane przez nabywcę oświadczenie o samowyrobie jest przechowywane w kancelarii leśnictwa zgodnie z obowiązującą instrukcją kancelaryjną.
5. Drewno wyrabiane samowyroblem należy składać w stopy zgodnie z Warunkami technicznymi – załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 51 GDLP z dn. 30.09.2019 r.
6. Do rozliczeń finansowych w ramach sprzedaży na podstawie cennika detalicznego stosowany jest obowiązujący w dniu sprzedaży w Nadleśnictwie Marcule cennik detaliczny.
7. Zapłata za drewno przy sprzedaży na podstawie cennika detalicznego następuje gotówką w leśnictwie lub w kasie nadleśnictwa zgodnie z Zarządzeniem Nadleśniczego Nadleśnictwa Marcule nr 38/2019 z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu prowadzenia sprzedaży detalicznej produktów i usług przy użyciu drukarki fiskalnej lub kas fiskalnych.
8. Sprzedaż drewna na podstawie cennika detalicznego odbywa się w kancelariach leśnictw oraz w wyjątkowych sytuacjach w biurze nadleśnictwa. W leśnictwach prowadzona jest sprzedaż

wszystkich sortymentów (W0, S10, S3, S2, S4, M2) zarówno dla osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami (konsumentów) jak i dla przedsiębiorców (firm).

9. W leśnictwach sprzedaż odbywa się we wtorki w godzinach od 7:00 do 10:00. W sytuacji większego zainteresowania zakupem drewna leśniczy może wydłużyć sprzedaż do godziny 12:00. Leśniczy winien tego samego dnia maksymalnie do godz. 14:15 dostarczyć przyjętą gotówkę do kasy nadleśnictwa. Szczegółowy harmonogram godzinowy rozliczenia się ze sprzedaży przez poszczególne leśnictwa ustalany będzie zgodnie z potrzebami. W uzasadnionych przypadkach za zgodą Nadleśniczego lub Zastępcy Nadleśniczego możliwa jest sprzedaż w inne dni niż wymieniony powyżej.
10. W leśnictwach sprzedaż prowadzą leśniczowie lub podleśniczowie zgodnie z upoważnieniem Nadleśniczego. Sprzedaż w biurze prowadzi upoważniony pracownik działu finansowo-księgowego, na podstawie upoważnienia Nadleśniczego.
11. Sporządzający asygnatę w kancelarii leśnictwa z rejestratora wydaje nabywcy tylko oryginał. Sporządzający asygnatę w biurze nadleśnictwa wydaje nabywcy oryginał i kopię dla wydającego produkt (Kopia nr 3) po przedstawieniu przez nabywcę potwierzonego dowodu wpłaty (KP). Kopię asygnaty nabywca przekazuje leśniczemu przy zgłoszeniu się po odbiór drewna. Na oryginale leśniczy lub podleśniczy dokonuje adnotacji o wydatku drewna. Dokumenty sprzedaży są przechowywane zgodnie z aktualnie obowiązującym w Nadleśnictwie Marcule schematem obiegu dokumentów i instrukcją kancelaryjną.
12. Leśniczy sporządza asygnaty w rejestratorze zgodnie z Zarządzeniem Nadleśniczego Nadleśnictwa Marcule nr 38/2019 z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie sposobu prowadzenia sprzedaży detalicznej produktów i usług przy użyciu drukarki fiskalnej lub kas fiskalnych. Po pobraniu zapłaty za sprzedany surowiec drzewny w formie gotówki, leśniczy drukuje paragon fiskalny, który wraz z asygnatą wręcza kupującemu. Przy sprzedaży drewna dla osoby fizycznej na asygnacie pole nabywca oraz adres nabywcy pozostają puste, jedynie w przypadku żądania wystawienia faktury VAT w/w pola należy bezwzględnie uzupełnić. W przypadku, gdy kupujący będący osobą fizyczną życzy sobie wystawienia faktury VAT – otrzymuje on od leśniczego asygnatę, a paragon fiskalny dostarcza leśniczy, na podstawie których w biurze nadleśnictwa wystawiana będzie faktura. Fakt ten leśniczy odnotowuje w rejestratorze podczas sporządzania asygnaty.
13. Faktury VAT dotyczące zakupu drewna przez przedsiębiorców (firmy) wystawiane są w biurze nadleśnictwa w dniu dokonania zakupu drewna. Przy sprzedaży dla przedsiębiorców (firm) na asygnacie w polu nabywca obligatoryjnie należy wpisać imię i nazwisko lub nazwa nabywcy oraz NIP, a w polu adres obowiązkowo dane adresowe przedsiębiorcy.

14. Dowodem detalicznego zakupu drewna w Nadleśnictwie Marcule jest:

- a. w przypadku osób fizycznych – asygnata wraz z paragonem fiskalnym lub fakturą VAT,
- b. w przypadku firm (przedsiębiorców) – asygnata i faktura VAT.

15. Leśniczy dokonujący sprzedaży drewna informuje nabywców o następujących warunkach kupna-sprzedaży:

- a. zakupionego drewna nie wolno nabywcy zabierać bez uprzedniego doręczenia asygnaty do leśniczego oraz bez uzyskania adnotacji o wydatku drewna i potwierdzeniu odbioru przez nabywcę,
- b. wywóz drewna z lasu odbywa się w dniach i godzinach wyznaczonych przez sprzedającego,
- c. nabywcę obowiązuje termin wywozu podany na asygnacie, po tym terminie administracja leśna nie odpowiada za zakupiony produkt, a nabywca nie może rościć pretensji do sprzedawcy, co do pogorszenia stanu jakościowego lub kradzieży zakupionego produktu.

Przyjęcie do wiadomości w/w warunków kupujący potwierdza na oryginale asygnaty własnoręcznym podpisem z datą.

16. Ustala się, że administracja leśna danego leśnictwa tj. leśniczy oraz podleśniczy nie może dokonywać zakupu surowca drzewnego w leśnictwie w którym jest zatrudniona. Może dokonywać jednak zakupu drewna w innym leśnictwie, po wcześniejszym sprawdzeniu w 100% drewna przeznaczonego do sprzedaży przez inżyniera nadzoru.

Regulamin wydatku drewna z lasu

1. Wydatek drewna na kwity wywozowe w ramach zawartych umów kupna-sprzedaży może nastąpić tylko, gdy pracownik działu marketingu (lub osoba zastępująca) bądź Zastępca Nadleśniczego wystawią tzw. „zlecenie sprzedaży drewna” w prowadzonej ewidencji zleceń (kontrolce) po wcześniejszym sprawdzeniu, że dany odbiorca dokonał przedpłaty na drewno lub posiada inne dopuszczone umową sprzedaży drewna zabezpieczenie płatności np.: gwarancję bankową. Każde zlecenie zawiera kolejny numer, nazwę nabywcy drewna, numer umowy kupna-sprzedaży drewna, grupę handlowo-gatunkową/sortyment, ilość drewna, wielkość złożonej przedpłaty, czy wolnego limitu kwoty wynikającej z innej formy zabezpieczenia. W/w zlecenie do leśnictw może być przekazywane drogą e-mailową lub telefoniczną. Leśniczy jest zobowiązany w terminie 7 dni od daty wystawienia zlecenia dokonać potwierdzenia otrzymania zlecenia poprzez złożenie podpisu w prowadzonej ewidencji zleceń (kontrolce) u specjalisty ds. użytkowania lasu i marketingu.
2. Na kwitach wywozowych wpisuje się (wypełniając rubrykę bezpośrednio w rejestratorze) numer umowy sprzedaży drewna w ramach której realizowany jest odbiór drewna.
3. Odbioru drewna dokonuje bezpośrednio nabywca lub osoba upoważniona (przewoźnik), która musi czytelnie pokwitować odbiór danej masy drewna na kwicie wywozowym, oświadczając jednocześnie że rzeczywista masa całkowita drewna w ramach dokonywanego transportu drewna będzie każdorazowo ustalana w oparciu o treść rozporządzenia Ministra Środowiska i Ministra Gospodarki z dnia 2.05.2012 r. w sprawie określenia gęstości drewna (Dz. U. 2012.536 z dn. 17.05.2012 r.) oraz że uwzględniająca tak ustaloną masę całkowitą drewna rzeczywista masa całkowita pojazdów, którymi dokonywany będzie transport drewna nie przekracza wielkości dopuszczalnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym, ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, aktów wykonawczych do tych ustaw lub wielkości określonej w zezwoleniu na przejazd pojazdu nienormatywnego.
4. Kwit wywozowy jest dokumentem przewozu drewna i należy na nim odnotować datę i godzinę wydania drewna, winien on być wypisywany i wydrukowany po całkowitym załadunku drewna na dany pojazd. Na kwicie wywozowym w miejscu „przewoźnik” wypełnia pole wydający drewno tj. leśniczy lub podleśniczy, a poniżej czytelnie podpisuje się przewoźnik drewna.

5. Dokumentem potwierdzającym wydanie drewna jest asygnata lub kwit wywozowy. Wydatek drewna zakupionego na asygnatę lub fakturę na podstawie cennika detalicznego odbywa się we wtorki i piątki każdego tygodnia. W wyjątkowych sytuacjach, za zgodą Nadleśniczego lub Zastępcy Nadleśniczego możliwy jest wydatek i wywóz drewna zakupionego na podstawie cennika detalicznego w inne dni tygodnia. Datę wydatku drewna wg wystawionej asygnaty ustala się na 2 kolejne dni wywozowe licząc od pierwszego dnia wywozu przypadającego po dniu wystawienia asygnaty. Wydatek drewna prowadzi leśniczy lub upoważniony podleśniczy przez potwierdzenie wpisu dokonania wydatku tj. daty i godziny tylko na oryginale asygnaty. Pobierając zakupione drewno Nabywca kwituje jego odbiór tylko na oryginale asygnaty w tabeli o nazwie „wywieziono” w polu podpis odbierającego poprzez złożenie czytelnego podpisu.
6. Wydatek drewna może odbywać się wyłącznie na podstawie ważnej asygnaty (tj. w terminie jej obowiązywania). Przedłużenie ważności asygnaty w uzasadnionych przypadkach dokonuje Nadleśniczy lub Zastępca Nadleśniczego po stwierdzeniu, iż drewno znajduje się na gruncie, co potwierdza leśniczy lub podleśniczy na odwrocie asygnaty klauzulą “Drewno nr..... znajduje się na gruncie z datą i podpisem”.
7. Wydatek drewna na kwity wywozowe (KW) i asygnatę (AS) może odbywać się w dni robocze w godzinach od 7:00 do 15:00 . Dopuszcza się odstępstwa od ustalonych terminów wydatku po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym z Zastępcą Nadleśniczego.

.....
miejsowość i data

Oświadczenie o samowyrobie drewna

Ja, niżej podpisany, pouczony o odpowiedzialności karnej w art. 233 § 1 Kodeksu Karnego, za składanie nieprawdziwych oświadczeńzamieszkały w
oświadczam, że zgłaszam swój udział w samowyrobie drewna opałowego (M2/S4 PPZ*) na potrzeby własne na pozycji w oddziale leśnictwa

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy, iż prace te wykonuję, na własny rachunek i odpowiedzialność i nie nawiązuję przez jej wykonywanie żadnego stosunku cywilno- prawnego z Nadleśnictwem, a ponadto oświadczam, że:

- stan mego zdrowia pozwala wykonywać prace związane z samowyrobem drewna;
- posiadam sprawne narzędzia do pozyskania drewna i potrafię je obsługiwać;
- prace przy samowyrobie drewna prowadzić będę w zespole co najmniej 2-osobowym zapraszając na własną odpowiedzialność inne osoby;
- czynności samowyrobu będę wykonywał według wskázówek leśniczego (podleśniczego) we wskazanym przez niego miejscu;
- będę dokładał staranności w bezpiecznym wykonaniu pracy wykazując troskę o bezpieczeństwo własne, osób współpracujących ze mną, jak również osób trzecich,
- przekazano mi informację o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia osób wykonujących samowyrób, wyszczególnionych na odwrocie niniejszego „Oświadczenia ...”,
- wyrób drewna będę prowadził tylko z wcześniej ściętych drzew,
- przekazano mi informację o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia wykonujących samowyrób,
- znane mi są konsekwencje niebezpiecznej realizacji czynności w ramach samowyrobu, działań wbrew udzielonym mi wskazówkom jak również przekazanej informacji o zagrożeniach dla bezpieczeństwa i zdrowia wykonujących samowyrób.

*-niepotrzebne skreślić

.....
Podpis osoby pozyskującej drewno w drodze samowyrobu

POUCZENIE:

1. Do pracy mogą przystępować wyłącznie osoby nie wykazujące oznak niedyspozycji psychicznej lub fizycznej. Nie wolno dopuszczać do pracy osób które zgłosiły takie niedyspozycje.
2. Zabroniona jest samodzielna praca w sąsiedztwie linii i urządzeń energetycznych.
3. **Zabronione jest wykonywanie ścinki drzew stojących (złomów, wiatrolomów, wiatrowalów).**
4. Promień strefy niebezpiecznej przy ścinie i obalaniu drzew wynosi dwie wysokości ścinanych drzew , dlatego **zabronione jest przebywanie w odległości mniejszej niż dwie wysokości ścinanych drzew od prowadzącego ścinkę.**
5. W czasie jazdy ciągnika można poruszać się za nim w odległości nie mniejszej niż 5 m za ładunkiem.
6. W czasie załadunku i wyladunku drewna zabronione jest zbliżanie się do pojazdu na odległość mniejszą niż 15m.
7. Zabronione jest zakładanie stosów drewna bezpośrednio przy drogach publicznych i innych miejscach gdzie stopy powodowałyby zakłócenie bezpieczeństwa ruchu lub trudności w dokonaniu prawidłowego załadunku.
8. Narzędzia użyte do pracy powinny być dostosowane do warunków, miejsca i rodzaju wykonywanej pracy oraz obowiązujących przepisów BHP, a w szczególności przepisów dotyczących wykonawstwa prac z zakresu gospodarki leśnej, wynikających z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24.08.2006r. (Dz.U. 06.161.1141), w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu niektórych prac z zakresu gospodarki leśnej oraz z „Instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu podstawowych prac z zakresu gospodarki leśnej”, wprowadzonej Zarządzeniem nr 36 DGLP z 24 kwietnia 2012 r.
9. Przed wprowadzeniem na powierzchnię wskazane zostały istniejące cenne obiekty przyrodnicze, na które zwracać należy szczególną uwagę.
10. Zabronione jest opieranie stosów drewna o drzewa.

Wprowadzenie na pozycje oraz przeszkolenie wykonał

**LISTA POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA LUB ŻYCIA OSÓB WYKONUJĄCYCH PRACĘ
Z ZAKRESU SAMOWYROBU DREWNA ORAZ PRZEBYWAJĄCYCH NA TERENIE
NADLEŚNICTWA MARCULE**

L.p.	Zagrożenie	Źródło
1.	Urazy powodowane ruchomymi częściami maszyn.	Wykorzystywane w trakcie prac z zakresu samowyrobu drewna, np. ciągniki.
2.	Urazy powodowane przez używane narzędzia.	Wykorzystywane w trakcie prac z zakresu samowyrobu drewna narzędzia (piły, siekiery, tasaki).
3.	Urazy powstałe w wyniku poślizgnięć, potknięć i upadków.	Trudne warunki terenowe (nierówności terenu, śliskie podłoże, zagłębienia terenu, zalegające na powierzchni terenu gałęzie i inne przedmioty utrudniające poruszanie się, itp.).
4.	Urazy powodowane upadkiem przedmiotów z wysokości.	Upadek przedmiotów z wysokości (spadające gałęzie drzew, okiść, przewracające się drzewa).
5.	Hałas.	Kontakt z hałasem wywoływanym przez ciągniki i inne źródła.
6.	Drobnoustroje chorobotwórcze (ze szczególnym uwzględnieniem organizmów powodujących boreliozę, odkleszczowe zapalenie opon mózgowych i wściekliznę).	Znajdujące się w środowisku, w którym realizowane są zadania z zakresu samowyrobu drewna, chorobotwórcze bakterie, wirusy i grzyby, a w niektórych przypadkach przenoszone również przez zwierzęta i owady, np. kleszcze.
7.	Pogryzienie, użądlenie, ukąszenie, zranienie lub stratowanie przez zwierzęta.	Znajdujące się w środowisku, w którym realizowane są zadania z zakresu samowyrobu drewna, zwierzęta (kleszcze, osy, szerszenie, gady, zwierzęta leśne).
8.	Zagrożenie pożarem lub wybuchem.	Praca w środowisku podatnym na powstawanie pożarów, wykorzystanie maszyn z napędem spalinowym, możliwy kontakt ze środkami łatwopalnymi, możliwy kontakt z niewypałami i niewybuchami.
9.	Zatonięcie, podtopienie, ugrzęźnięcie.	Bagna, strumienie o zwiększonej pojemności wskutek spiętrzenia wody przez działalność człowieka lub żerowiska zwierząt, rozjeżdżone maszynami leśnymi drogi i trakty o piaszczysto-gliniastym podłożu, obszary po zaoraniu pod odnowienia.
10.	Wpadnięcie do jam, jaskiń, dołów, lejów, wykopów, wąwozów.	Pozostałość po wybuchach – leje, doły. Pozostałości po działalności człowieka – kopalnie, doły. Efekt działania erozyjnych sił przyrody (wody, zwierząt, wiatru, słońca, itp.).
11.	Rażenie piorunem.	Wyładowania atmosferyczne.
12.	Kontakt z alergenami.	Znajdujące się w środowisku organizmy i substancje wywołujące reakcje alergiczne.
13.	Poparzenia i zatrucia roślinami lub grzybami oraz ich częściami.	Znajdujące się w środowisku trujące lub mogące wywołać poparzenia rośliny i grzyby.
14.	Pozostałe zagrożenia trudne do zidentyfikowania	Inne, nie wymienione powyżej źródła zagrożeń.